

باسمه تعالی

خلاصه کتاب سقیفه

آشنائی اجمالی با سقیفه از پی ریزی تا رسیدن خلافت به صاحب ولایت امیر المومنین علی علیه السلام

تألیف علامه عسگری، به کوشش مهدی دشتی

تهیه کننده: جواد کریمی

۱. سقیفه: ساییانی که مهمانخانه و محل اجتماع شیوخ قبیله بوده
۲. سقیفه مورد بحث از آن اوس و خزرج بوده که در اصل یمنی بوده اند و به خاطر درک پیامبر اجدادشان به آن منطقه آمده بودند و رئیس آنها در زمان برپائی سقیفه سعدابن عباده بوده.
۳. بعد از وفات پیامبر در حالی که اهل بیت مشغول تجهیز پیامبر بوده اند سقیفه را اوس و خزرج تشکیل دادند که عمرو ابوبکر و پیروان آن دو به آنها ملحق شدند
۴. در آخر مقدمه کتاب سقیفه علامه عسگری می فرمایند: تمام مصیبت های اهل بیت ریشه در سقیفه دارد.
۵. در ۳۰ اثر برجسته از منابع هزاره اول نسبت به ماجرای سقیفه بی اعتنا نبوده اند.
۶. علامه مظفر در کتابش در مورد سقیفه دیدگاهی چون شیخ مفید سید ابن طاووس دارد که از این قرار می باشد: ۱- بیعت با خلیفه بر مبنای اختیار و اجماع نبوده ۲- مخالف بانص شرعی بوده
۷. آقای محمد باقر بهبودی در کتابش راجع به سقیفه، سقیفه را حاصل نقشه ای از پیش طراحی شده می داند.
۸. آقای عبدالفتاح عبدال مقصود: شورا و حاکمیتش بازیچه و بهانه بودند.
۹. ماد لونگ هم مثلث قدرت را بیان کرده معتقد به این است که تعیین نکردن جانشین سنت پیامبر بوده
۱۰. قرآن بادو گونه وحی بر پیامبر نازل شده: ۱- قرآنی که بدون تفصیل می باشد ۲- بیانی که تفصیل آیات قرآن می باشد
۱۱. پی ریزی سقیفه در حیات پیامبر بوده که از دو جنبه قرآنی و روایی مورد بحث واقع می شود.
۱۲. آیات تا :سوره ی تحریم در بردارنده سه موضوع می باشد: ۱- پیامبر ماریه قبطیه را بر خود تحریم کردند ۲- تحله ی انعام ۳- تهدید خداوند دو همسر پیامبر (حفصه و عایشه) را با آیات کوبنده.
۱۳. در خانه پیامبر چه پیش آمده که خداوند با چنان آیات کوبنده ای زنان پیامبر (حفصه، عایشه) را تهدید می کند؟؟؟
۱۴. پیامبر به حفصه فرمود: پدرت باید رعائشه حکومت رامی گیرند
۱۵. به واسطه حفصه عائشه و عمر خبردار شوند.
۱۶. ابن عباس از عمر پرسید: سوره ی تحریم برای چه کسانی نازل شده است؟ عمر گفت: حفصه و عائشه
۱۷. خلافت از پیش تعیین شده بود: (الف) پنج نفر هم عهد شدند خلافت را بگیرند و عهدنامه نوشتند و نزد ابوعبیده به امانت گذاشتند و لذا عمر ابوعبیده را امین امت می خواند. عمر چندین بار گفته بود اگر ابوعبیده وسالم بودند خلافت را واگذار می کردم.

ب) وصیت ابوبکرراکه عثمان می نوشت قبل ازاینکه عمر را تعیین کند عثمان از خود نوشت.

ج) داستان بذل عمر به سعید بن عاص

۱۸. عمر در نظر داشت بعد از عثمان عبدالرحمن و بعد از او معاویه را خلیفه کند

شواهد: (از نامه ی عثمان در سال عام الرعاف فهمیده می شود که به عبدالرحمن نوشت)

(وامام علی در روز شورا به عثمان گفت تو او را انتخاب کردی تا بعد از او خلافت به تو برسد)

۱۹. بین عثمان و عبدالرحمن دشمنی پیش آمد و سببش پنهانی بودن نامه بود

۲۰. وقایع روز دوشنبه دهه ی آخر سال ۱۱ هجری

۱. حدیث و ماجرای دوات و قرطاس

۲. پیامبر نماز ابوبکر را شکست و خودش نشست امام جماعت شد

۳. شهادت پیامبر اسلام

۴. غسل و تجهیز پیامبر توسط عده معدود

۵. عمر گفت: پیامبر هذیان می گوید

۶. گفتن حسبنا کتاب الله توسط عمر

۷. توسط انصار سقیفه تشکیل داده شد برای روی کار آمدن سعد بن عباد و باخبر شدن

خلفاء (عمر و ابوبکر) با اعوانشان

نکته: سقیفه که تشکیل داده شده از امت اسلام فقط ۷ نفر بالای سر پیامبر بودند.

۲۱. جمع آوری قرآن:

الف). پیامبر به علی وصیت کرد که ردابردوش میفکن تا قرآن را جمع آوری کنی.

ب). قرآن علی وحی قرآنی همراه با وحی بیانی می باشد

ج). قرآن ابوبکر فقط وحی قرآنی بود

د. جمع آوری قرآن از زمان ابوبکر شروع و در زمان عمر پایان یافت و نزد حفصه گذاشته شد و عثمان در اختلاف مصحف ها تمامی راسوزاند و ۶ نسخه از مصحف نوشت و سایر نسخه ها راسوزاند و معروف به حراق المصاحف شد

ه. قرآن علی از چهارشنبه (روز دفن پیامبر) تا جمعه دوز بعد طول کشید و جمع آوری شد و جمعه به مسلمان ها در نماز جمعه عرضه کرد و آنها رد کردند و علی فرمود: دیگر آنرانی بیند و حال آن قرآن در دست مهدی است و چون قرآن علی همراه وحی بیانی بوده نمی گذاشت که خلفاء پرده بر کارهای خود بگذارند و مخالفت سیاست های آنها بود.

۲۲. نامزد های خلافت: ۱- علی از طرف خداوند ۲- سعد بن عباده از طرف خزرج از انصار ۳- ابوبکر از طرف بخشی از مهاجر

۲۳. شعارهای انصار:

۱- مدینه شهر انصار است ۲- آنها اسلام رایاری و ۳- در راه پیامبر شمشیر زدند

شعارهای مهاجر:

۱- پیامبر از قزیش بوده ۲- عرب نمی پذیرد حاکم از قبیله دیگر باشد

۲۴. در بین مهاجر و انصار و حتی در بین خود انصار هم اختلاف بر سر جانشینی بود یکی از دلایل قبول نکردن ولایت علی تعصبات قبیله ای بود

۲۵. در سقیفه اختلاف و همه می ایجاد می شود و در این بین عمرو بشیرین سعید با ابوبکر بیعت می کنند و سپس سایرین و بعد از آن به کوچه های مدینه می ریزند و هر کس رامی بیند برای بیعت به پیش ابوبکر می آورند.

۲۶. عمر به قبیله ی بیابانی اسلم وعده خواروبار می دهد تا مردم را برای بیعت به پیش ابوبکر بیاورند.

۲۷. بیعت عمومی با ابوبکر: با گرفتن دارالحکومه (مسجد النبی) و منبر (که حکم رادیو و تلویزیون را داشت) بیعت با ابوبکر عمومی شد.

۲۸. فضل علی در سخنان دشمنان محبین حضرت برای حکومت از فضل بن عباس و سلمان تا معاویه و ابوسفیان.

۲۹. نحوه ی برخورد حکومت با مخالفان خارج از مدینه: ۱- کشتن مالک بن نویره توسط ولید. ۲ و ۳- همبستر شدن ابازن مالک و ۴- جاری نشدن و تبرئه شدن ولید توسط ابوبکر. ۵- کشتن مردان شهر دبا در یمن به خاطر یک بچه شتر و ۶- کشتن اشراف قبیله کنده و اسارت زنان و بچه ها.

۳۰. برخورد با مخالفان داخل مدینه: ۱- کشتن سعد بن عباده ۲- تطمیع عباس که بیانات عباس در جواب ابوبکر و عمر خواندنی است ۳- تحصن یاران علی در خانه ی وی و آتش زدن درب خانه توسط عمر.

۳۱. درب داشتن خانه زهرا (سلام الله علیها) که به دودلیل اکتفا می کنیم: ۱- ابوبکر در بستر مرگ گفت: سه کار کردم که ای کاش نکرده بودم... کاش درب خانه ی زهرا را نگشوده بودم ۲- عمر به امام علی گفت: امرشان کردم تا درب را بر تو آتش بزنند.

۳۲. دفعه ی اولی که علی را برای بیعت بردند، بیعت نکرد به نقل از جوهری

۳۳. بعد از سقیفه عده ای پیرامون علی برای گرفتن حق جمع شدند ولی هنگام موعد سه نفر بیشتر نیامدند.

۳۴. آیه تطهیر و شأن نزولش از ام سلمه که در مورد ۵ تن می باشد و بعد از نزول آیه ی تطهیر پیامبر روزی ۵ بار بر در خانه علی می آید و می فرمود: السلام علیکم یا اهل البیت

۳۵. در جنگ اقتصادی این اموال از اهل بیت گرفته شد: ۱- زمین های قبیله ی بنی نضیر ۲- خمس ۳- سه قلعه از قلاع خیبر (الکتیبه، الوطیح، السالیم) ۴- فدک که بانزول آیه ی ((وَأَتَى الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ)) پیامبر فاطمه را طلبید و آنرا به وی بخشید ۵- وادی القری ۶- زمین هائی از انصار که آنگیز نبودند.

۳۶. پس از غصب خلافت حضرت زهرا سلام الله علیها عصمة الله الكبرى شاهد آورد ابوبکر علیه اللعنة قبله ی فدک را بر روی پوستی نوشت ولی عمر لعنت الله علیه قبله را پاره کرد.

۳۷. ابوبکر گفت از پیامبر: ما گروه انبیاء ارث نمی گذاریم و هر چه از ما باقی می ماند صدقه است.

نکته: حدیث نفی ارث فقط از ابوبکر نقل شده است.

۳۸. ده روز از وفات پیامبر حضرت زهرا خطبه ی فدکیه را انشاء می فرمایند

۳۹. اولین کسی که حضرت زهرا را عیادت می کند ام سلمه می باشد که حضرت زهرا دلائل مخالفت غاصبین با علی را چنین بیان می کنند ۱- کینه های جنگ بدر ۲- احد ۳- خونخواهی پدرانشان

۴۰. حضرت زهرا با غضب بردو خلیفه شهیده شدند (باتوجه به حدیث، إن الله یغضب لغضب فاطمه ویرضی لرضاها)

۴۱. حضرت زهرا شبانه دفن شدند و طبق وصیت حضرت و فرموده ی حضرت علی به اصبع بن نباته دلیلش کراهت از حضور قومی بود که آزارشان داده بودند.

۴۲. پس از شهادت حضرت زهرا انصار دچار فقر شدند و سران سپاه و امرای شهرها همه از قریش بودند و اینکه امام سجاد، امام باقر و امام صادق شب هانان و خرما برای فقرامی بردند. فقراء همان فرزندان انصار بودن و همچنین در واقعه حره سه روز همه چیز اهل مدینه بر سپاه یزید حلال شد و انصار قتل عام و هزار دختر باکره بعد از آن واقعه حامله شدند.

۴۳. سبب بیعت علی با ابوبکر جلوگیری از فروپاشی اسلام بود.

۴۴. هیچکدام از ائمه در زمان هیچکدام از خلفاء در جنگ هاشرکت نکردند.

۴۵. در جمادی الثانی سال ۱۳ هجری ابوبکر مرد و عمر را به جانشینی وصیت کرد.

۴۶. در زمان عمر حکومت طبقاتی شد به طوری که در مدینه حق نداشت غیر عرب زندگی کند. فقط دو ایرانی در مدینه حضور داشتند که یکی از آن دو ابولؤلؤ بود

۴۷. عمر روز یکشنبه خاک شد و شورا در روز به خاک سپاری عمر کاری نکردند و عمر گفته بود عبدالرحمن با هر کس حتی اگر با خودش هم بیعت کرد، آن شخص خلیفه می شود.

۴۸. علی خلیفه نشد (البته خلافت عثمان تعیین شده بود و به عنوان شاهد قضیه سعید بن عاص آورده شد) چون اقتداء به روش شیخین راقبول نکرد.

۴۹. علت شرکت امام در سقیفه: تا نگویند خلافت رانمی خاست و این در حالی بود که علی می دانست در خلافت رأی نمی آورد

۵۰. یکی از والیان عثمان ولید بود که خداوند در قرآن فاسقش خوانده بود و همچنین در زمان عثمان به شرابخواری شهرت داشت و ۵ سال حکومت کرد و با پیگیری علی علیه السلام و عائشه به دست حضرت علی حد خورد و والی کوفه قبل از ولید سعد وقاص و بعد از او سعید بن عاص اموی شد.

۵۱. ابن مسعود: ۱- اول کسی که قرآن را با صدای بلند برای مشرکان در خانه خداوند ۲- همراه جعفر به حبشه رفته بود ۳- جنگ بدر را درک کرده بود ۴- در زمان عمر برای اقرائه کوفه فرستاده شد و امین بیت المال بود ۵- در بیعت رضوان حضور داشت

۵۲. ابن مسعود را به سبب افشاگری از کوفه فراخواندند و مقرری او را قطع کردند و از مسجد پیامبر بیرونش کردند و اجازه جهاد و خارج شدن از مدینه به او ندادند و در آخر ۲ سال قبل از عثمان از دنیا رفت و وصیت کرد که عمار یاسر بر او نماز بخواند و عثمان بر جنازه اش حاضر نشود.

۵۳. برخی از کارهای ولید: ۱- اخراج ابن مسعود ۲- شرابخواری با ابوزبیدانصاری ۳- خواست الخیر عابد را به خونخواهی ساحری بکشد که حضرت علی وساطت کردند.

۵۴. عثمان عبدالله بن سعد بن ابی سرح را که مرتد شده بود (در زمان پیامبر) را در سال ۲۵ هجری به حکومت مصر فرستاد و عمرو عاص را عزل کرد. (عبدالله برادر رضاعی عثمان بود)

۵۵. حکم بن عاص: مورد اجابت نفرین پیامبر و تبعید شده به طاعف در زمان عثمان به مدینه بازگست و جزء چهار نفری بود که حق داشتند بر مسند تکیه دهند. (حکم عموی عثمان بود)

نکته: مسند تخت حکومتی عثمان بود که هر کس اجازه نداشت بر آن تکیه دهد

۵۶. سعید بن حکم عاص پسر عموی خود را والی کوفه کرد و بین سعید و مالک اشتر مشاجره شد و آنها را از کوفه به شام فرستاد و از شام به حمص فرستادند و پس از عذر خواهی از حمص به کوفه بازگردانده شدند.

۵۷. عبدالله بن عامر بن کریز والی بصره و ابوموسی از آنجا عزل شد. (پسر دائی عثمان)

۵۸. معاویه در زمان عثمان:

۱- یکبار عبادۀ بن صامت بارهای شرابش را سوراخ کرد و یکبار عبدالرحمن بن سهل بن زیدانصاری.

۵۹. سرانجام صحابه نامه ای برای عثمان نوشتند و گفتند اگر دست از کارهایت نکشی بر علیه تو قیام می کنیم و نامه را عمار برد که مورد ضرب عثمان قرار گرفت.

۶۰. مردم مصر بر علیه عثمان به خاطر والی شورش کردند و نزد عثمان شکایت برده ولی عثمان اعتنائی نکرد، حضرت علی با عثمان صحبت کرد عثمان تعهدی نوشت و شاهد گرفت تا جبران مافات کند و خطبه ای نیز خواند ولی با کار شکنی مروان دوباره از حرفش برگشت.

۶۱. علی شورشیان مصر را آرام کرد و بنا شد محمد بن ابی بکر به عنوان والی به مصر برود.

۶۲. در راه مصر محمد و مصریان غلام عثمان رامی بینند که حامل نامه ای بود که حکم قتل محمد و همراهانش در او بود لذا خبر به عائشه می رسد و فتوا به قتل عثمان دارد. (اقتلوا نعتلاً فقد کفر)

۶۳. ۱- مردم خانه عثمان را محاصره کرده ۲- عائشه به حج رفت ۳- آب را طلحه بر عثمان بست ۴- طلحه کلید های بیت المال را به دست گرفت.

۶۴. خبر رسید به علی علیه السلام که شورشیان قصد قتل عثمان را دارند پس حسن و حسین را به محافظت عثمان فرستاد. آن دو بزرگوار و قنبر درگیر شدند و صورت حسن خونین شد و شورشیان از ترس بنی هاشم سریع سفره عثمان را برچیدند و به خانه ی او ریختند و او را کشتند و باعلی بیعت کردند و با مرگ عثمان سقیفه به پایان رسید ولی آثارش تا به حال که باقی مانده است.

تمت خلاصة السقیفة